

Τοιαῦται ἦσαν αἱ ἑκατέρωθεν ἀντιπαραταχθεῖσαι δυνάμεις. Ἐνῶ ὁ πάπας εἶχεν ἔτι τὴν γενναιοῦτητα νὰ ὀμιλῇ περὶ τῆς θρησκευτικῆς ἐνώσεως Ἀνατολῆς καὶ Δύσεως, καὶ τοῦτο καθ' ἦν στιγμὴν ἐξηκολούθει ἐρίζων πρὸς τοὺς ἐν Βασιλείᾳ συνηγμένους πατέρας τῆς ἰδίας ἑαυτοῦ ἐκκλησίας· ἐνῶ οἱ ἡγεμόνες τῆς Εὐρώπης ἐνόμιζον ὅτι πρόκειται περὶ πραγμάτων ἐντελῶς εἰς αὐτοὺς ἀλλοτριῶν· ἐνῶ οἱ Οὐγγροὶ, οἱ Ἀλβανοὶ καὶ οἱ Πελοποννήσιοι, οἵτινες κατὰ τὴν προηγουμένην δεκαετίαν ἤθλησαν ἀσυναρτήτως μὲν ἀλλὰ προθύμως ὑπὲρ τῆς αὐτονομίας τοῦ χριστιανισμοῦ τῆς Ἀνατολῆς, νῦν ἐντελῶς ἠπράκτου, περὶ τὰς ἀκτὰς τοῦ Βοσπόρου ἔμελλε νὰ συγκροτηθῇ μονομαχία φοβερὰ καὶ κρίσιμος μεταξὺ τοῦ παρὰ πάντων ἐγκαταλειμμένου Κωνσταντίνου καὶ τοῦ παντοδυνάμου κυριάρχου τῶν Ὀσμανιδῶν.

Ἡ πολιορκία ἤρχισεν ἀπὸ τῆς 6 Ἀπριλίου, ἀλλὰ μέχρι τῆς 20 περιορίσθη εἰς ἀπλοῦν κανονοβολισμόν κατὰ τὴν χερσαίαν τῆς πόλεως πλευράν, εἰς μικράς τινας συμπλοκάς περὶ τὴν τάφρον καὶ τὸ ἐξωτερικὸν τεῖχος καὶ ἐπὶ τέλους εἰς ἀπόπειράν τινα ἐφόδου ἀπὸ τοῦ μέρους τούτου, ἐφόδου ὅμως ἥτις ἀπεκρούσθη πεσόντων 200 πολεμιῶν, ἐκ δὲ τῆς φρουρᾶς οὐδενὸς ἢ φονευθέντος ἢ πληγωθέντος. Ναι μὲν ὁ Κριτόβουλος ἀναφέρει ὡς γενόμενα ἐν τῷ διαστήματι τούτῳ πολλὰ καὶ μεγάλα ἀλλ' ἔξ ὧν γνωρίζομεν παρὰ μαρτύρων οἵτινες διετέλεσαν αὐτόπται τῶν πραγμάτων καθίσταται βέβαιον ὅτι τινὰ μὲν ἱστορεῖ προθύστερα τινὰ δέ, καὶ ἰδίως τὴν ὑπ' ὀλοκλήρου τοῦ ὀσμανικοῦ στόλου ἐνεργηθεῖσαν ἐπίθεσιν κατὰ τῆς ἀλύσεως καὶ τῶν παρ' αὐτὴν τεταγμένων χριστιανικῶν πλοίων, εἶναι ὄλως ἀνύπαρκτα. Τὸ δὲ παραδοξότερον εἶναι ὅτι ὁ Μυράλτ, ἐν τῷ δευτέρῳ τόμῳ τῆς χρονολογικῆς αὐτοῦ συγγραφῆς, ἀναφέρει τῇ 8 Ἀπριλίου ἐφοδὸν μεγάλην, καθ' ἣν ἔπεσον δῆθεν 1740 Ἕλληνες, 700 δὲ Φράγκοι καὶ Ἀρμένιοι, Τούρκοι δὲ 18.000· καὶ τοῦτο οὐχὶ στηριζόμενος εἰς τὸν Βάρβαρον ἢ καὶ αὐτὸν τὸν Κριτόβουλον, τοὺς ὁποίους οὐδόλως οὐδαμοῦ παρατίθησιν, ἀλλ' ἐπὶ σλανικῶν τινων χρονογράφων, οἵτινες δὲν δύνανται νὰ εἶναι ἄξιοι πίστεώς τινος. Ὅθεν τὸ καθ' ἡμᾶς ἐπόμενοι μᾶλλον εἰς τοὺς πλησιεστέρους πρὸς τὰ πράγματα μάρτυρας καὶ ἐκ τούτων πάλιν μᾶλλον εἰς τοὺς αὐτόπτας ἐπαναλαμβάνομεν ὅτι μέχρι τῆς 20 Ἀπριλίου οὐδὲν συνέβη πολλῆς μνείας ἄξιον πολεμικὸν γεγονός.

Ἀλλὰ τὴν πρωίαν τῆς ἡμέρας ταύτης ἐπεφάνησαν ἀναπλέοντα τὴν Προποντίδα ἐν μέγα βασιλικὸν σκάφος καὶ τρία μικρότερα γενουητικὰ ἔχοντα ἅπαντα ἀναπεπταμένην σημαίαν ἑλληνικὴν. Τὰ σκάφη ταῦτα ἦσαν ἐκεῖνα εἰς τὰ ὁποῖα ὁ Κωνσταντίνος εἶχε παραγγείλει (Κεφ. Θ' τοῦ παρόντος βιβλίου) νὰ κομίσωσιν ἐκ διαφόρων χριστιανικῶν χωρῶν ποικίλα ἐφόδια· ἀναγκασθέντα δὲ νὰ μείνωσιν εἰς Χίον ἐνεκα τῶν ἐπικρατησάντων βορείων ἀνέμων μόλις μετὰ τὸν ὀλοσχερῆ ἀποκλεισμόν τῆς πόλεως ἠδυνήθησαν νὰ εἰσέλθωσιν εἰς τὸν Ἑλλήσποντον, καὶ νῦν ὑπὸ ζωηροῦ νότου φερόμενα προσήγγιζον πλησίον. Ἄμα παρετηρήθησαν ὑπὸ τοῦ ὀσμανικοῦ στρατοῦ, ὁ σουλτάνος διέταξε τὸν ναύαρχον νὰ ἐκπλεύσῃ πανστρατιᾷ καὶ ἦ νὰ συλλάβῃ ἢ νὰ καταστρέψῃ αὐτά. Ὁ δὲ Σουλεϊμάμπευς ἀναχθεὶς ἀμέσως ἀπὸ τοῦ Διπλοκιονίου μετὰ 145 πλοίων συνήντησε περὶ τὴν 10 πρὸ μεσημβρίας ὥραν τὰς τέσσαρας ἀνερχομένας νῆας ἐνώπιον τοῦ παρὰ τῇ Προποντίδι τείχους καὶ ἰδίως κατέναντι τοῦ μέρους αὐτοῦ τοῦ ἐκτεινομένου μεταξὺ τῶν ἑπτὰ Κουλάδων καὶ τοῦ Βλάχα—Μποστανί. Τὴν στιγμὴν ταύτην ἔπαυσεν ὁ ἀνεμος, ὥστε οἱ Ἕλληνες ἀπέβαλον τὸ κύριον αὐτῶν ὡς πρὸς τοὺς ἀντιπάλους πλεονέκτημα τοῦ δεξιωτέρου χειρισμοῦ τῶν ἰστίων καὶ τοῦ πηδάλιου· οὐδὲν ἦττον ἀπεφάσισαν ν' ἀγωνισθῶσιν. Αἱ δὲ περιπέτεια τῶν τεσσάρων ἐκείνων πλοίων τῶν ὑπὸ ἑκατὸν τεσσαρά-